

100 хонгор тутмын хэвлэл
1 онд 08 дугаар сарын 04
№29 /650/

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

Монгол Улсын
хууль

1110

Монгол Улсын
хууль

1126

Монгол Улсын
Засгийн газрын
тогтоол

1133

Агаарын тухай

Агаарын бохирдлын
төлбөрийн тухай

“Халх гол” төслийг
хэрэгжүүлэх тухай

ГАРЧИГ**МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ**

239.	Ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрөд шингээр олгохыг хориглох тухай	1110
240.	Агаарын тухай	1110
241.	Агаарын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	1123
242.	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	1124
243.	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	1124
244.	Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	1125
245.	Онцгой албан татварын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	1126
246.	Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай	1126
247.	Татварын ерөнхий хуульд нэмэлт оруулах тухай	1131
248.	Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	1131

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

249.	Хуулийн төсөл буцаах тухай	Дугаар 29	1132
250.	Хуулийн төсөл буцаах тухай	Дугаар 30	1132
251.	Ёс зүйн дэд хорооны бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай	Дугаар 31	1133

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

252.	"Халх гол" төслийг хэрэгжүүлэх тухай	1133
	Дугаар 97	
253.	Зохилцуулалтын үйлчилгээний хөлсний хэмжээ, зардлын төсөв батлах тухай	1137
	Дугаар 98	
254.	Улсын нөөцөөс улаан буудайн үр гаргаж нөхөн бүрдүүлэх тухай	1140
	Дугаар 101	

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 17-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ХАЙГУУЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ШИНЭЭР ОЛГОХЫГ ХОРИГЛОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ашигт малтмалын тухай хуульд заасан хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг шинээр олгохыг 2010 оны 12 дугаар сарын 01-ний өдөр хүртэл хориглосугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2010 оны 6 дугаар сарын 17-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

АГААРЫН ТУХАЙ */Шинэчилсэн найруулга/*

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт

1.1. Энэ хуулийн зорилт нь хүрээлэн байгаа агаарыг хамгаалах, бохирдохоос урьдчилан сэргийлэх, агаар бохирдуулах бодисын хаягдлыг бууруулж хяналт тавихтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл. Агаарын тухай хууль тогтоомж

2.1. Агаарын тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль², энэ хууль болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2. Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр

¹Монгол Улсын Үндсэн хууль – “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 1992 оны 1 дугаарт нийтлэгдсэн.

²Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль – “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 1995 оны 5-6 дугаарт нийтлэгдсэн.

заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл. Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

3.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1."хүрээлэн байгаа агаар" гэж байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгийн нэг болох хийн мандлын байгалийн төлвөөрөө байгаа хийн хольцыг;

3.1.2."агаарын бохирдол" гэж хүрээлэн байгаа агаарт шууд хаягдсан, эсхүл физик, химийн урвалын дүнд шинээр үүсэж бий болсон бохирдуулах бодисын агууламж нь агаарын чанарын стандартаас хэтрэхийг;

3.1.3."агаарын чанар" гэж агаарын чанарын стандартад нийцэж байгаа эсэхийг илэрхийлэх агаарын физик, хими, биологийн цогц шинж чанарыг;

3.1.4."агаарын чанарын хяналт-шинжилгээ" гэж агаарын чанарын төлөв байдал, түүний өөрчлөлтөд байнгын ажиглалт, хэмжилт, судалгаа, шинжилгээ хийж үнэлэх үйл ажиллагааг;

3.1.5."бохирдуулах бодис" гэж бохирдлын аливаа эх үүсвэр, эсхүл түүнээс хаягдаж хүрээлэн байгаа агаарыг бохирдуулж байгаа физик, хими, биологийн болон цацраг идэвхт бодис, тэдгээрийн хольцыг;

3.1.6."аюултай бохирдуулах бодис" гэж байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан жагсаалтад орсон бохирдуулах бодисыг;

3.1.7."агаарын бохирдлын эх үүсвэр" гэж хатуу түлш болон хүрээлэн байгаа агаарт бохирдуулах бодис гаргадаг, эсхүл физикийн сөрөг нөлөө үзүүлдэг аливаа объектыг;

3.1.8."агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр" гэж хүрээлэн байгаа агаарт жилд 100 тонноос их аливаа нэг бохирдуулах бодис, эсхүл 5 тонноос их аюултай бохирдуулах бодис гаргадаг үйлдвэрлэл, үйлчилгээний болон бусад зориулалтын барилга байгууламжийг;

3.1.9."хөдөлгөөнт эх үүсвэр" гэж дизель түлш, шатахуунаар ажилладаг бүх төрлийн автотээврийн хэрэгсэл, өөрөө явагч болон зөөврийн хөдөлгөөнт хэрэгслийг;

3.1.10."агаарын чанарын стандарт" гэж хүрээлэн байгаа агаар дахь бохирдуулах бодисын хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх хүлцэх хэм хэмжээг стандартын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас баталгаажуулсныг;

3.1.11."бохирдуулах бодисын хаягдлын стандарт" гэж агаарын бохирдлын эх үүсвэрээс үргэлжилсэн хугацааны турш хүрээлэн байгаа агаарт гаргаж болох бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг стандартын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас баталгаажуулсныг;

3.1.12.“агаарын бохирдлын төлбөр” гэж түүхий нүүрс олборлогч, органик уусгагч үйлдвэрлэгч ба импортлогч, автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгсэл эзэмшигч болон агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах зөвшөөрөл эзэмшигч, агаарын бохирдлын эх үүсвэр хэрэглэж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний агаарт бохирдуулах бодисыг бохирдуулах бодисын хаягдлын стандартад заасан хэмжээнд гаргасан тохиолдолд төлөх төлбөрийг;

3.1.13.“агаарын бохирдлын нөхөн төлбөр” гэж хүрээлэн байгаа агаарт бохирдуулах бодисыг бохирдуулах бодисын хаягдлын стандартад заасан хэмжээнээс хэтрүүлэн гаргасан тохиолдолд төлөх төлбөрийг;

3.1.14.“зөвшөөрөгдөх хаягдал” гэж агаарын чанарын стандартаас хэтрэхгүй байхаар агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн хувьд тогтоосон бохирдуулах бодисын хүрээлэн байгаа агаарт гаргаж болох дээд хэмжээг;

3.1.15.“агаарт үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөлөл” гэж хүрээлэн байгаа агаарын дулаан, энерги, долгион, цацраг зэрэг физик шинж чанарыг өөрчилж улмаар хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд сөрөг нөлөө үзүүлж байгаа дуу чимээ, чичиргээ доргио, ионжуулагч цацраг, цахилгаан соронзон долгион зэрэг физикийн бусад хүчин зүйлийн үйлчлэлийг;

3.1.16.“физикийн сөрөг нөлөөллийн стандарт” гэж физикийн нөлөөллийн хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх хүлцэх хэм хэмжээг стандартын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас баталгаажуулсныг;

3.1.17.“физикийн сөрөг нөлөөллийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ” гэж физикийн сөрөг нөлөөллийн стандартаас хэтрэхгүй байхаар тооцож агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн хувьд тогтоосон хүрээлэн байгаа агаарт үзүүлж болох физикийн сөрөг нөлөөллийн хэм хэмжээг;

3.1.18.“озоны үе давхарга” гэж дэлхийн гадаргаас дээш орших хийн мандлын озоны давхаргыг;

3.1.19.“хүлэмжийн хий” гэж хэт улаан туяаг шингээн авч буцаан туяаруулах шинж чанартай байгалийн буюу хүний үйл ажиллагааны гаралтай хийн мандлын бүрэлдэхүүн хэсгийг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

АГААРЫГ ХАМГААЛАХ ТАЛААРХИ ТӨРИЙН БОЛОН НУТГИЙН ӨӨРӨӨ УДИРДАХ БАЙГУУЛЛАГЫН БҮРЭН ЭРХ, АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГА, ИРГЭНИЙ НИЙТЛЭГ ЭРХ, ҮҮРЭГ

4 дүгээр зүйл.Засгийн газрын бүрэн эрх

4.1.Засгийн газар хүрээлэн байгаа агаар цаашид “агаар” гэх-ыг хамгаалах талаар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

4.1.1.агаарыг хамгаалах, уур амьсгалын өөрчлөлтийн үндэсний

хөтөлбөрийг батлах, түүний хэрэгжилтийг зохион байгуулах;

4.1.2.Уур амьсгалын өөрчлөлтийн тухай Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын суурь конвенцийг /цаашид "Конвенци" гэх/ хэрэгжүүлэх, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох, экологийн эмзэг байдлыг бууруулахтай холбогдсон арга хэмжээг улсын хэмжээнд зохион байгуулж, нэгдсэн удирдлагаар хангах үүрэг бүхий орон тооны бус Уур амьсгалын үндэсний хороог байгуулах;

4.1.3.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

5 дугаар зүйл.Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх

5.1.Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага /цаашид "төрийн захиргааны төв байгууллага" гэх/ агаарыг хамгаалах талаар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

5.1.1.агаарыг хамгаалах талаархи төрийн бодлого, үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

5.1.2.агаарыг хамгаалахтай холбогдсон дүрэм, журам, аргачлал, зааврыг баталж, хэрэгжилтийг хангах;

5.1.3.энэ хуулийн 11 дүгээр зүйлд заасан стандартыг боловсруулж эрх бүхий байгууллагаар батлуулах;

5.1.4.агаарыг хамгаалах талаархи энэ хуулийн 8.1-д заасан агаарын чанарын мэргэжлийн албаны болон ажлын энэ хуулийн 19.1-д заасан Уур амьсгалын өөрчлөлтийн албаны дүрмийг баталж, үйл ажиллагааг удирдлагаар хангах;

5.1.5.агаарын чанарын хяналт-шинжилгээний ажлыг зохион байгуулан хяналт-шинжилгээний арга зүйг баталж, мэргэжлийн удирдлагаар хангах;

5.1.6.агаарын талаархи мэдээллийн сан бүрдүүлж, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

5.1.7.озон задалдаг бодисын хэрэглээг үе шаттайгаар бууруулах, хязгаар тогтооход хяналт тавих;

5.1.8.агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийг ашиглах зөвшөөрөл олгох, хугацааг сунгах, цуцлах, хүчингүй болгох, суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргах зөвшөөрөгдөх хаягдлын хэмжээг, түүнчлэн агаарын чанарын мэргэжлийн албаны дүгнэлт гаргуулах ажиллагааны үйлчилгээний хөлс, хураамжийн хэмжээг тогтоох;

5.1.9.аюултай бохирдуулах бодисын жагсаалтыг батлах;

5.1.10.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

6 дугаар зүйл.Нутгийн өөрөө удирдах болон нутгийн захиргааны байгууллагын бүрэн эрх

6.1.Нутгийн өөрөө удирдах болон нутгийн захиргааны байгууллага агаарыг хамгаалах талаар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

6.1.1.агаарын тухай хууль тогтоомж, тэдгээрийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан гаргасан шийдвэрийн биелэлтийг нутаг дэвсгэртээ зохион байгуулах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

6.1.2.агаарыг хамгаалах, бохирдлыг бууруулах арга хэмжээг төлөвлөн орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх;

6.1.3.агаарын чанарын улсын хяналт-шинжилгээний сүлжээний нэгжийн тасралтгүй ажиллагааг хангах;

6.1.4.агаар бохирдуулах бодисын хаягдал, агаарт үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөлөл, тэдгээрийн эх үүсвэрийн тооллогыг агаарын чанарын мэргэжлийн албаны орон нутаг дахь салбартай хамтран нутаг дэвсгэртээ зохион байгуулах;

6.1.5.агаарын чанар, бохирдуулах бодисын хаягдал болон түүний эх үүсвэрийн тоо бүртгэл, тооллогын мэдээг агаарын чанарын мэргэжлийн албанд бүрдүүлж өгөх;

6.1.6.нутаг дэвсгэрийнх нь тодорхой хэсэгт төрийн захиргааны төв байгууллагаас тогтоосон агаарын чанарыг сайжруулах бусад мөрдөх журмын хэрэгжилтийг зохион байгуулах;

6.1.7.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

7 дугаар зүйл. Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний эрх, үүрэг

7.1. Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн дараахь эрх, үүрэгтэй:

7.1.1.агаарыг хамгаалах тухай хууль тогтоомж, нутгийн өөрөө удирдах болон төрийн захиргааны байгууллага, Засаг даргын шийдвэр, улсын байцаагчийн шаардлагыг биелүүлэх;

7.1.2.агаарыг хамгаалах талаархи дүрэм, журам, бохирдуулах бодисын хаягдлын стандарт, хэм хэмжээний шаардлагыг хангах;

7.1.3.агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэхдээ тухайн эх үүсвэрийн хаягдал, нөлөөллийг хянах дотоод хяналтын багаж хэрэгслээр тоноглох;

7.1.4.аж ахуйн нэгж, байгууллага нь байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайланд тусгасан орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу дотоод хяналтыг явуулах;

7.1.5.аж ахуйн нэгж, байгууллага нь агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн дотоод хяналтын болон холбогдох бусад тайлан, мэдээг энэ хуулийн 10.5-д заасан журмын дагуу агаарын чанарын мэргэжлийн албаны орон нутаг дахь салбарт гаргаж өгөх;

7.1.6.агаарыг хамгаалах талаар мэргэжлийн байгууллагаас арга зүйн туслалцаа, зөвлөгөө авах;

7.1.7.хуульд заасан бусад эрх, үүрэг.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ АГААРЫН ЧАНАРЫН ХЯНАЛТ, МЭДЭЭЛЭЛ

8 дугаар зүйл. Агаарын чанарын мэргэжлийн алба

8.1. Агаарын чанарыг тодорхойлох, хяналт-шөнжилгээ хийх, холбогдох мэдээ, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий агаарын чанарын мэргэжлийн алба /цаашид "мэргэжлийн алба" гэх/-ыг төрийн захиргааны төв байгууллага зохион байгуулж ажиллуулна.

8.2. Мэргэжлийн албаны орон нутаг дахь салбар байгуулах асуудлыг тухайн нутаг дэвсгэрийн байгаль, цаг уурын онцлог, үйлдвэржилтийн түвшинтэй уялдуулан төрийн захиргааны төв байгууллага шийдвэрлэж, тэдгээрийг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангана.

8.3. Мэргэжлийн албаны орон нутаг дахь салбар нь төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан дүрмийн дагуу Засаг даргын удирдлага дор ажиллана.

8.4. Озоны үе давхаргыг хамгаалах талаархи олон улсын гэрээгээр хүлээсэн үүргийг биелүүлэх, холбогдох үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг мэргэжлийн алба зохион байгуулна.

8.5. Мэргэжлийн албаны ажилтан хэмжилт, судалгаа, шөнжилгээ хийхээр аж ахуйн нэгж, байгууллагад нэвтрэн орох эрхтэй.

9 дүгээр зүйл. Агаарын чанарын хяналт-шөнжилгээ

9.1. Төрийн захиргааны төв байгууллага нь агаарын чанар, агаарт үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөлөл, хүчиллэг тунадас, давхраат мандлын озон, хүлэмжийн хийн агууламжийн өөрчлөлтөд байнгын ажиглалт, хэмжилт, судалгаа, шөнжилгээ хийж үнэлгээ өгөх, мэдээллээр хангах зорилго бүхий хяналт-шөнжилгээний улсын нэгдсэн сүлжээг зохион байгуулж ажиллуулна.

9.2. Хяналт-шөнжилгээний улсын нэгдсэн сүлжээ нь дараахь хэсгээс бүрдэнэ:

9.2.1. олон улсын хяналт-шөнжилгээний сүлжээний Монгол Улс дахь нэгж;

9.2.2. улсын хяналт-шөнжилгээний сүлжээ;

9.2.3. орон нутгийн хяналт-шөнжилгээний нэгж;

9.2.4. агаарт бохирдуулах бодис гаргадаг, физикийн сөрөг нөлөөлөл үзүүлдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагын дотоод хяналтын цэг.

9.3. Энэ хуулийн 9.2.1, 9.2.2-т заасан сүлжээ, нэгжийг хот, тосгон, бусад суурины хэмжээ, хүн амын нягтрал, газар нутгийн тогтоц, үйлдвэржилтийн түвшин зэргийг харгалзан төрийн захиргааны төв байгууллага тогтоож, тэдгээрийг байгуулж тоноглох болон ажиллуулах үйл ажиллагааны зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.

10 дугаар зүйл. Агаарын чанарын тухай мэдээлэл

10.1.Мэргэжлийн албаны орон нутаг дахь салбар нь агаарын чанарын тухай мэдээг гаргаж зохих шатны Засаг дарга, мэргэжлийн албанд ирүүлнэ.

10.2.Мэргэжлийн алба нь агаарын чанарын тухай мэдээг нэгтгэн дүгнэж төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ.

10.3.Мэргэжлийн алба нь агаар бохирдуулах бодисын агууламж, физикийн сөрөг нөлөөллийн түвшин стандартад заасан зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтэрсэн тохиолдолд холбогдох байгууллага, олон нийтэд шуурхай мэдээлнэ.

10.4.Аж ахуйн нэгж, байгууллага нь агаарын чанарт нөлөөлж байгаа өөрийн үйл ажиллагааны тухай болон дотоод хяналтын мэдээг гаргаж мэргэжлийн албаны орон нутаг дахь салбарт тогтоосон хугацаанд ирүүлнэ.

10.5.Агаарын чанарын мэдээ гаргах журмыг төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ АГААРЫГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

11 дүгээр зүйл. Агаарыг хамгаалахтай холбогдолтой ХЭМ ХЭМЖЭЭ

11.1.Агаар бохирдуулах бодисын болон агаарт үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөллийн зөвшөөрөгдөх хэм хэмжээг тогтоох агаарын чанарын стандарт, физикийн сөрөг нөлөөллийн стандарт, хог хаягдлыг зориулалтын байгууламжид шатаах, устгах үйл ажиллагааны улмаас агаарт ялгарах хаягдлын стандартыг төрийн захиргааны төв байгууллага боловсруулж эрх бүхий байгууллагаар батлуулна.

11.2.Төрийн захиргааны төв байгууллага дараахь стандартыг холбогдох салбарын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран боловсруулж эрх бүхий байгууллагаар батлуулна:

11.2.1.Бүх төрлийн зуухнаас агаарт гаргах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг тогтоох агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийн хаягдлын стандартыг түлш, эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран;

11.2.2.агаарын бохирдлын хөдөлгөөнт эх үүсвэрээс агаарт гаргах бохирдуулах бодисын хаягдлын стандарт, хэмжилтийн аргачлалыг тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран;

11.2.3.нүүрсийг гүн боловсруулах замаар гаргах шинэ түлшний стандартыг түлшний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв

байгууллагатай хамтран;

11.2.4.автобензин, дизель, шингэрүүлсэн шатдаг хий зэрэг түлш, шатахууны стандартыг автотээврийн болон газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран.

11.3.Шаардлагатай тохиолдолд төрийн захиргааны төв байгууллага нь дангаараа, эсхүл холбогдох төрийн захиргааны байгууллагатай хамтран агаарын бохирдлыг бууруулах, хянах чиглэлээр бусад стандартыг боловсруулж батлуулна.

12 дугаар зүйл. Агаарын чанарыг сайжруулах бүс

12.1.Агаарын бохирдлыг бууруулах, агаарыг хамгаалах зорилгоор төрийн захиргааны төв байгууллага нь нутгийн захиргааны байгууллагатай хамтран агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг тогтоож болно.

12.2.Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн хилийн зааг, байршлыг харуулсан 1:25000-аас доошгүй масштаб бүхий газрын зургийг тухайн нутгийн захиргааны байгууллага үйлдэж олон нийтэд нээлттэй байлгана.

12.3.Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг заасан тухайн бүсэд мөрдөх журмыг төрийн захиргааны төв байгууллага нутгийн захиргааны байгууллагатай хамтран батална.

12.4.Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд хамаарах газар нутгийн хэмжээнд аливаа бохирдуулах бодисын хамгийн их агууламж нь агаарын чанарын стандартаас хэтрэхгүй байвал зохино.

13 дугаар зүйл. Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах зөвшөөрөл

13.1.Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглаж үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэхдээ мэргэжлийн албаар дүгнэлт гаргуулан сум, дүүргийн Засаг даргаас зөвшөөрөл авна.

13.2.Энэ хуулийн 13.1-д заасан зөвшөөрөлд тухайн эх үүсвэрээс агаарт гаргах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх хаягдал, үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөллийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг зааж, агаарыг хамгаалах талаар авах арга хэмжээ, хууль тогтоомжид заасан бусад шаардлагыг тусгана.

13.3. Энэ хуулийн 13.2-т заасан бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх хаягдлын хэмжээг тогтоох журмыг төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

14 дүгээр зүйл. Агаарын бохирдол, физикийн сөрөг нөлөөлөл ноцтой нэмэгдсэн үед авах арга хэмжээ

14.1.Гэнэтийн аюул, үйлдвэрлэлийн осол болон бусад

шалтгаанаар агаар дахь бохирдуулах бодисын агууламж, физикийн сөрөг нөлөөллийн түвшин нэмэгдэж, стандартад заасан хүлцэх хэм хэмжээнээс хэтэрсэн нь хүн амын эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд аюул учруулахаар болсон бол тухайн иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлага, мэргэжлийн алба энэ тухай аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга, хүн амд шуурхай мэдэгдэнэ.

14.2. Агаарын бохирдол, физикийн сөрөг нөлөөлөл нэмэгдсэн шалтгааныг тогтоох, хохирлыг арилгах арга хэмжээг аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлага, мэргэжлийн алба, бүх шатны Засаг дарга, холбогдох эрүүл ахуйн болон бусад байгууллага хамтран яаралтай авч хэрэгжүүлнэ.

14.3. Энэ хуулийн 14.1-д заасан аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн, албан тушаалтан агаарын бохирдол, физикийн сөрөг нөлөөллийг багасгах зорилгоор аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажилд тусгай горим тогтоох, тэдгээрийн үйл ажиллагааг түр зогсоох, шаардлагатай тохиолдолд хүн амыг хамгаалах, нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг Гамшгаас хамгаалах тухай хуульд³ заасны дагуу авч хэрэгжүүлнэ.

15 дугаар зүйл. Агаарт бохирдуулах бодис гаргах, физикийн сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхийг хязгаарлах

15.1. Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн байгаль, цаг уурын нөхцөлөөс шалтгаалан агаарын бохирдол ихсэж болзошгүй тухай мэдээг мэргэжлийн албанаас хүлээн авмагц өөрийн эзэмшлийн агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргах бохирдуулах бодис, үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөллөө багасгах талаар энэ хуулийн 14.2-т заасан арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

15.2. Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргаж байгаа бохирдуулах бодис, үзүүлж байгаа физикийн сөрөг нөлөөлөл нь тогтоосон стандартаас хэтэрсэн, хүн амын эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд аюул учруулах нөхцөл байдал бий болсон нь тогтоогдсон тохиолдолд байгаль орчны болон эрүүл ахуйн улсын байцаагч уг зөрчлийг арилгах хүртэл тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний үйл ажиллагааг хязгаарлаж буюу түр зогсоож болно.

15.3. Агаарт стандартаас хэтрүүлэн бохирдуулах бодис гаргаж, физикийн сөрөг нөлөөлөл үзүүлж байгаа, хөдөлгөөнт эх үүсвэрийн ашиглалтыг байгаль орчны улсын байцаагч болон цагдаагийн байгууллагын эрх бүхий албан хаагч төрийн захиргааны төв байгууллага, холбогдох байгууллагатай хамтран тогтоосон журмын дагуу хязгаарлаж болно.

15.4. Агаар бохирдуулах бодисын хаягдлын стандарт, физикийн сөрөг нөлөөллийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, зөвшөөрөлд заасан

³ Гамшгаас хамгаалах тухай хууль – “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2003 оны 25 дугаарт нийтлэгдсэн.

нөхцөл, шаардлагыг удаа дараа зөрчсөн аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааг зогсоох буюу үйлдвэрлэлийн чиглэлийг нь өөрчлөх саналыг байгаль орчны болон эрүүл ахуйн улсын байцаагч зөвшөөрөл олгосон эрх бүхий байгууллагад тавих бөгөөд уг саналыг эрх бүхий байгууллага 30 хоногийн дотор хянан шийдвэрлэнэ.

15.5. Агаарыг хамгаалах зорилгоор нийтийн эзэмшлийн гудамж, талбайд тодорхой төрлийн тээврийн хэрэгсэл нэвтрэн орохыг сум, дүүргийн Засаг даргын шийдвэрээр хориглож буюу хязгаарлаж болно.

15.6. Зориулалтын бус газарт хог хаягдал хаях, ил задгай шатаах болон хог хаягдал устгах стандартын шаардлага хангаагүй аливаа үйл ажиллагааг хориглоно.

16 дугаар зүйл. Барилга байгууламж барих, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэхэд агаарыг хамгаалах талаар тавих шаардлага

16.1. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний болон бусад зориулалттай барилга байгууламжийн байршлыг сонгох, зураг төсөл зохиох, барих, өргөтгөл, шинэчлэл, засварын ажил гүйцэтгэх, ашиглалтад оруулах, технологи, тоног төхөөрөмж суурилуулах, тэдгээрийг өөрчлөх, шинэчлэхэд агаарын чанарын стандарт болон физикийн сөрөг нөлөөллийн стандартыг үндэслэнэ.

16.2. Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийн барилга байгууламжийг барьж байгуулахад байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийлгэнэ.

16.3. Агаарт онцгой хортойгоор нөлөөлж болзошгүй үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалттай барилга байгууламж барих асуудлыг зохих шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын санал, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний дүгнэлтийг үндэслэн барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага шийдвэрлэнэ.

16.4. Суурин газрын агаарыг хамгаалах зорилгоор үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалттай барилга байгууламжид ариун цэврийн хамгаалалтын бүс тогтоож хүн амын суурьшлын бүсээс зааглах бөгөөд уг бүсийн хэмжээг үйлдвэрлэл, үйлчилгээний салбар, төрөл бүрээр тогтоосон жагсаалтыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

16.5. Агаарыг хамгаалах шаардлага хангаагүй техник, технологи нэвтрүүлэх, материал, бодис, бүтээгдэхүүнийг хэрэглэх, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл ашиглахыг хориглоно.

17 дугаар зүйл. Суурин газар барьж байгуулахад агаарыг хамгаалах талаар тавих шаардлага

17.1. Эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтан нь хот, тосгон, бусад суурин газрын байршил, хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг боловсруулахдаа агаарын төлөв байдалд гарч болох өөрчлөлт, болзошгүй сөрөг нөлөөллийг харгалзана.

17.2.Энэ хуулийн 17.1-д заасан төлөвлөгөөг төрийн захиргааны төв байгууллагаар хянуулан зөвшөөрөл авна.

18 дугаар зүйл. Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийг тоноглох

18.1.Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн нь агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэхдээ эх үүсвэр нэг бүрээ хянах дотоод хяналтын багаж хэрэгсэл болон агаар бохирдуулах бодисыг саармагжуулах, цэвэрлэх, физикийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах тоног төхөөрөмжөөр тоноглоно.

18.2.Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийг энэ хуулийн 18.1-д заасан багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр тоноглох, тэдгээрийн ашиглалтын байдалд тухайн салбарыг харьяалах төрийн захиргааны төв байгууллага, сум, дүүргийн Засаг дарга, байгаль орчны улсын байцаагч хяналт тавина.

19 дүгээр зүйл. Уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох, уур амьсгалын өөрчлөлтийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах

19.1.Конвенци болон холбогдох үндэсний хөтөлбөр, үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицлын сан, цэвэр хөгжлийн механизмын төслийн үйл ажиллагааг зохицуулах, үнэлгээ өгөх, тайлан мэдээ гаргах үүрэг бүхий Уур амьсгалын өөрчлөлтийн ажлын алба /цаашид "ажлын алба" гэх/-ыг төрийн захиргааны төв байгууллага зохион байгуулж ажиллуулна.

19.2.Хүлэмжийн хийн ялгарал болон шингээлтийн улсын тооллогыг Конвенцийн талуудын бага хурлаар баталсан арга зүйн дагуу ажлын алба зохион байгуулж явуулна.

20 дугаар зүйл.Озоны үе давхаргыг хамгаалах

20.1.Озон задалдаг бодис, түүнийг агуулсан тоног төхөөрөмжийн жагсаалт болон тэдгээрийг импортлох, худалдах, ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгох журмыг Засгийн газар батална.

20.2.Тухайн жилд импортлох озон задалдаг бодис болон түүнийг орлуулах бодис, тэдгээрийг агуулсан тоног төхөөрөмжийн тоо хэмжээг төрийн захиргааны төв байгууллага жил бүр тогтоож, эдгээр бодис, тоног төхөөрөмжийг импортлох, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл олгоно.

20.3.Энэ хуулийн 20.1-д заасан жагсаалтад орсон бодис, тоног төхөөрөмжийн импорт, худалдаа, үйлдвэрлэлийн тухай мэдээллийг гаалийн байгууллага болон үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн энэ хуулийн 10.5-д заасан журмын дагуу мэргэжлийн албанд гаргаж өгнө.

20.4.Озон задалдаг бодисыг юүлэх, дахин боловсруулах, тоног төхөөрөмжийг дахин цэнэглэх үйл ажиллагааг төрийн захиргааны төв

байгууллагаас эрх авсан мэргэжлийн байгууллага гүйцэтгэнэ.

20.5.Озон задалдаг бодис, түүнийг агуулсан тоног төхөөрөмж болон хураагдсан бодисыг устгах, зайлуулах, нөөцөлж хадгалах журмыг төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

21 дүгээр зүйл. Агаар бохирдуулах бодисын хаягдал, физикийн сөрөг нөлөөлөл, тэдгээрийн эх үүсвэрийн улсын нэгдсэн тоо бүртгэл

21.1.Агаар бохирдуулах бодисын хаягдал, физикийн сөрөг нөлөөлөл, тэдгээрийн эх үүсвэрийн төрөл, тоо, хэмжээг улсын нэгдсэн тоо бүртгэлд хамруулна.

21.2.Улсын нэгдсэн тоо бүртгэл, агаар бохирдуулах бодисын хаягдал, агаарт үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөлөл, тэдгээрийн эх үүсвэрийн улсын тооллогыг төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан журмын дагуу мэргэжлийн алба гүйцэтгэнэ.

22 дугаар зүйл.Агаарын төлөв байдал, цаг уурын үзэгдэлд зориуд нөлөөлөх

22.1.Агаарын төлөв байдал, цаг уурын үзэгдэлд зориуд нөлөөлөх шаардлага гарсан тохиолдолд уг ажиллагааг гүйцэтгэх байгууллагад төрийн захиргааны төв байгууллага мэргэжлийн албаны дүгнэлтийг үндэслэн зөвшөөрөл олгоно.

22.2.Зориуд нөлөөлөх нь агаарын төлөв байдал, уур амьсгалд сөрөг нөлөөлөхгүй байвал зохино.

23 дугаар зүйл.Агаарын бохирдлын төлбөр

23.1.Агаарын бохирдлын эх үүсвэр бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн агаарын бохирдлын төлбөр төлнө.

23.2.Энэ хуулийн 23.1-д заасан агаарын бохирдлын төлбөрийн хэмжээ, түүнийг төлөх журмыг хуулиар тогтооно.

24 дүгээр зүйл.Агаарын бохирдлын нөхөн төлбөр

24.1.Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт бохирдуулах бодисыг бохирдуулах бодисын хаягдлын стандартад заасан хэмжээнээс хэтрүүлэн гаргасан тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн байгаль орчны байцаагч, холбогдох сум, дүүргийн Засаг дарга учирсан хохирлыг арилгуулж, хохирлын хэмжээг гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээгээр агаарын бохирдлын нөхөн төлбөр

ногдуулан, төлөлтөд нь хяналт тавина.

24.2.Агаарын бохирдлын нөхөн төлбөрийг холбогдох аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн Цэвэр агаарын санд төлнө.

24.3.Гэм буруутай этгээд энэ хуулийн 24.1-д заасан хохиролд агаарын бохирдлын нөхөн төлбөр төлсөн нь түүнд зохих хууль тогтоомжийн дагуу эрүүгийн болон захиргааны хариуцлага хүлээлгэхээс чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

25 дугаар зүйл.Цэвэр агаарын сан

25.1.Цэвэр агаарын сангийн үйл ажиллагааг Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулиар⁴ зохицуулна.

25.2.Цэвэр агаарын сангийн төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн байна.

25.3.Цэвэр агаарын сангийн үйл ажиллагааг зохицуулах олон талын оролцоог хангах орон тооны бус Удирдах зөвлөлтэй байна.

25.4.Энэ хуулийн 25.3-т заасан Удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг Монгол Улсын Ерөнхий сайд томилно.

25.5.Цэвэр агаарын сангийн үйл ажиллагааг зохицуулах олон талын оролцоог хангах орон тооны бус Удирдах зөвлөлийн ажиллах журмыг Засгийн газар батална.

26 дугаар зүйл.Агаарын тухай хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

26.1.Агаарын тухай хууль тогтоомж зөрчсөн этгээдэд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол хохирлыг нөхөн төлүүлж, шүүгч, эсхүл улсын байцаагч дор дурдсан захиргааны шийтгэл ногдуулна:

26.1.1.агаарын чанарт сөргөөр нөлөөлж байгаа өөрийн үйл ажиллагааны тухай болон озон задалдаг бодис, түүнийг агуулсан тоног төхөөрөмжийн импорт, үйлдвэрлэлийн тухай мэдээлэл, агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн дотоод хяналтын мэдээг тогтоосон хугацаанд мэдээлээгүй буюу зориуд буруу мэдээлсэн, энэ хуульд заасан хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан иргэнийг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг дөрвөөс тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох;

26.1.2.бохирдуулах бодисын хаягдлын стандартаас хэтрүүлэн бохирдуулах бодис гаргадаг, физикийн сөрөг нөлөөлөл үзүүлдэг тээврийн хэрэгсэл, хөдөлгөөнт бусад эх үүсвэр ашиглан агаар бохирдуулж байгаа иргэнийг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг зургаанаас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох;

26.1.3.агаарыг хамгаалах шаардлага хангаагүй барилга

⁴Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хууль – Төрийн мэдээлэл эмхтгэлийн 2008 оны 27 дугаарт нийтлэгдсэн.

байгууламж, тоног төхөөрөмжийг ашиглалтад оруулсан, техник, технологи нэвтрүүлсэн иргэнийг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг дөрвөөс тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг наймаас ес дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох;

26.1.4.агаарт бохирдуулах бодис гаргах, физикийн сөрөг нөлөөлөл үзүүлэх талаар зөвшөөрөлд заасан хэмжээ, нөхцөл, шаардлагыг зөрчсөн, эсхүл агаарт гаргах бохирдуулах бодис, физикийн сөрөг нөлөөллийг багасгах, цэвэрлэх, хянах тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг ашиглах журам зөрчсөн иргэнийг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг зургаагаас найм дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох;

26.1.5.хүн амын оршин суугаа орчны агаарыг бохирдуулан хүний эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх нөхцөлийг бүрдүүлсэн болон эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр бохирдуулах бодис гаргадаг, физикийн сөрөг нөлөөлөл үзүүлдэг агаарын бохирдлын суурин эх үүсвэр ашиглан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлж агаар бохирдуулсан бол хууль бусаар олсон орлогыг хурааж, түүнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох;

26.1.6.энэ хуулийн 24.1-д заасны дагуу гэм буруутай этгээдээр хохирлыг арилгуулаагүй, агаарын бохирдлын нөхөн төлбөр ногдуулаагүй албан тушаалтныг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг наймаас ес дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох;

26.1.7.энэ хуулийн 24.1-д заасан агаарын бохирдлын нөхөн төлбөрийг гэм буруутай этгээд төлөөгүй бол уг төлбөрийг төлүүлж, хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг есөөс арав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

**АГААРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ ХҮЧИНГҮЙ
БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.1995 оны 3 дугаар сарын 31-ний өдөр баталсан Агаарын тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Агаарын тухай /Шинэчилсэн найруулга/ хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлд дор дурдсан агуулгатай 7 дахь заалт нэмсүгэй:

"7/бохирдлын эх үүсвэр бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллага нь байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангах, өөрийн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны улмаас байгаль орчинд ялгаруулж байгаа хатуу, шингэн, хийн хаягдлыг хянах ажлыг зохион байгуулж ажиллуулах үүрэг бүхий дотоод хяналтын нэгжтэй байх."

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Агаарын тухай /Шинэчилсэн найруулга/ хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗАМЫН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн дараахь заалтыг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/ 14 дүгээр зүйлийн 1 дэх заалт:

"1/техникийн шаардлагыг хангаагүй, хаягдал утааны найрлага дахь бохирдуулах бодис, утааны тортогжилтын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг тогтоосон стандартын шаардлага хангаагүй, хөдөлгөөнд аюул учруулахаар бүрэн бус, тогтоосон журмын дагуу улсын бүртгэл, техникийн үзлэг тооллогод ороогүй, улсын дугааргүй тээврийн хэрэгслийг хөдөлгөөнд оролцуулахгүй байх."

2/ 16 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн 2 дахь заалт:

"2/техникийн бүрэн бүтэн байдлын болон хаягдал утааны найрлага дахь бохирдуулах бодис, утааны тортогжилтын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг тогтоосон стандартын шаардлага хангаагүй, хөдөлгөөнд аюул учруулж болохгүй бүрэн бус тээврийн хэрэгслийг замын хөдөлгөөнд оролцуулахыг хориглох, хөдөлгөөнд аюул учруулж болохоор эвдэрч гэмтсэн замын хэсгийг түр хаах, зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд хөдөлгөөний чиглэл, урсгалыг түр өөрчилж, энэ тухай мэдээлэх."

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Агаарын тухай /Шинэчилсэн найруулга/ хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУСГАЙ САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд дор дурдсан агуулгатай дараахь зүйл, заалт нэмсүгэй:

1/ 5 дугаар зүйлийн 5.4.29 дэх заалт:

"5.4.29.Цэвэр агаарын сан."

2/ 6 дугаар зүйлийн 6.4.15 дахь заалт:

"6.4.15.Цэвэр агаарын сан."

3/12¹ дүгээр зүйл:

"12¹ дүгээр зүйл.Цэвэр агаарын сан

12¹.1.Цэвэр агаарын сангийн хөрөнгө нь энэ хуулийн 7.1-д зааснаас гадна дараахь эх үүсвэрээс бүрдэнэ:

12¹.1.1. агаарын бохирдлын төлбөр, нөхөн төлбөр;

12¹.1.2. бусад орлого.

12¹.2.Энэ хуулийн 121.1-д заасан сангийн хөрөнгийг дор дурдсан арга хэмжээг санхүүжүүлэхэд зарцуулна:

12¹.2.1.агаарыг хамгаалах, агаарын бохирдлыг бууруулахад чиглэсэн шинэ дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлэхэд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх;

12¹.2.2.стандартын шаардлагад нийцсэн цэвэр түлш, зуух үйлдвэрлэхийг дэмжих, тэдгээрийг худалдан авахад татаас олгох;

12¹.2.3.агаарын чанарын хяналт-шинжилгээний чадавхийг бэхжүүлэх, агаарын чанарын төлөв байдлын хувьсал өөрчлөлтийг тогтоох болон агаарыг хамгаалахтай холбогдолтой стандарт, норм, дүрэм, арга, аргачлал боловсруулах, судалгаа, шинжилгээний төсөл, ажлыг гүйцэтгэх;

12¹.2.4.эрчим хүчний үр ашгийг дээшлүүлэх, барилгын дулаалгыг сайжруулах төсөл, арга хэмжээг санхүүжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;

12¹.2.5.агаарын бохирдлыг бууруулахад чиглэсэн иргэд, олон нийтийн үйл ажиллагаа, төсөл, арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэх;

12¹.2.6.сэргээгдэх эрчим хүч, цэвэр технологийг хөгжүүлэхэд чиглэсэн үйл ажиллагаа, төсөл, арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэх;

12¹.2.7.агаарын бохирдлыг бууруулахад чиглэсэн олон нийтэд мэдлэг олгох сургалт, сурталчилгааны арга хэмжээг зохион

байгуулах.

2 дугаар зүйл.Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1.1 дэх заалтын "5.4.26-г" гэснийг "5.4.26, 5.4.29-д" гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Агаарын тухай /Шинэчилсэн найруулга/ хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ОНЦГОЙ АЛБАН ТАТВАРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Онцгой албан татварын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлд дор дурдсан агуулгатай 7.1.6, 7.1.7 дахь заалт нэмсүгэй:

"7.1.6.шингэрүүлсэн хийгээр ажилладаг автомашин;

7.1.7.цахилгаан тэжээлт автомашин."

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Агаарын тухай /Шинэчилсэн найруулга/ хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

АГААРЫН БОХИРДЛЫН ТӨЛБӨРИЙН ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь агаар бохирдуулагч этгээдэд агаарын бохирдлын төлбөр ногдуулах, төлөхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай
хууль тогтоомж

2.1.Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль тогтоомж нь

Агаарын тухай хууль, Татварын ерөнхий хууль¹, энэ хууль болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

3.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1."агаар бохирдуулах бодис" гэж Агаарын тухай хуулийн 3.1.5-д заасныг;

3.1.2."агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр" гэж Агаарын тухай хуулийн 3.1.8-д заасныг;

3.1.3."агаарын бохирдлын төлбөр" гэж Агаарын тухай хуулийн 3.1.12-т заасныг;

3.1.4."органик уусгагч" гэж ердийн агаарын хэм, даралтын нөхцөлд их хэмжээгээр агаарт уурших органик бодисыг;

3.1.5."автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгсэл" гэж дизель түлш, шатахуунаар ажилладаг бүх төрлийн автомашин, автобус, мотоцикл, трактор, өөрөө явагч бусад хэрэгслийг;

3.1.6."агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах зөвшөөрөл эзэмшигч" гэж Агаарын тухай хуулийн 13.1-д заасан зөвшөөрөл авсан этгээдийг.

4 дүгээр зүйл.Агаарын бохирдлын төлбөр төлөгч, түүнийг бүртгэх

4.1.Дор дурдсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага агаарын бохирдлын төлбөр төлөгч байна:

4.1.1.түүхий нүүрс олборлогч;

4.1.2.органик уусгагчийг үйлдвэрлэгч;

4.1.3.органик уусгагчийг импортлогч;

4.1.4.автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгсэл эзэмшигч;

4.1.5.агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах зөвшөөрөл эзэмшигч;

4.1.6.агаарт бохирдол гаргах эх үүсвэр хэрэглэж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага.

4.2.Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах зөвшөөрөл олгохтой холбогдсон харилцааг Агаарын тухай хуулиар зохицуулна.

4.3.Аймаг, нийслэл, дүүргийн татварын газар, хэлтэс, сумын татварын тасаг, татварын улсын байцаагч нь агаарын чанарын

¹Татварын ерөнхий хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 2008 оны 22 дугаарт нийтлэгдсэн.

мэргэжлийн албатай хамтран төлбөр төлөгчийн ашиглаж байгаа агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн нэр, байршил, улсын бүртгэлийн дугаар, төрөл, тоног төхөөрөмжийн хүчин чадал, ашиглалтын хугацаа болон бусад шаардлагатай гэж үзсэн мэдээллийн бүртгэл хөтөлнө.

4.4.Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгсэл эзэмшигчийг бүртгэхтэй холбогдсон харилцааг Монгол Улсын автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татварын хуулиар² зохицуулна.

4.5.Энэ хуулийн 4.1.6-д заасан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас төлбөр авах журам, төлбөрийн хувь, хэмжээг Засгийн газар тогтооно.

5 дугаар зүйл. Агаарын бохирдлын төлбөр ногдох зүйл

5.1.Олборлосон түүхий нүүрс, үйлдвэрлэсэн болон импортлосон органик уусгагч, автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгсэл, агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргах хаягдалд агаарын бохирдлын төлбөр /цаашид "төлбөр" гэх/ ногдуулна.

5.2.Төлбөр ногдуулах органик уусгагчийн жагсаалтыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

5.3.Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн нэгж километр зайд явахад ялгарах нүүрсхүчлийн хийн хэмжээгээр нь бүлэглэх ангиллыг суудлын автомашины хөдөлгүүрийн багтаамж, автобус, ачааны автомашины даацаас хамааруулан тогтоох журмыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран батална.

5.4.Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргах бохирдуулах бодисын жагсаалтыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

6 дугаар зүйл.Төлбөр ногдуулах биет нэгж

6.1.Төлбөрийг тооцоход дараахь биет нэгжийг үндэслэл болгоно:

6.1.1.түүхий нүүрсийг олборлоход килограммаар;

6.1.2.органик уусгагчийг үйлдвэрлэх, импортлоход килограммаар;

6.1.3.автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслээс нэгж километр зайд явахад ялгарах нүүрсхүчлийн хийн хэмжээг граммаар;

6.1.4.агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргах хаягдлыг килограммаар.

7 дугаар зүйл.Төлбөрийн хувь, хэмжээ

7.1.Олборлосон түүхий нүүрсний төлбөрийн хувь, хэмжээг нүүрсний килограмм тутамд 1-2 төгрөгийн хязгаарт багтаан Засгийн газар тогтооно.

7.2.Үйлдвэрлэсэн болон импортлосон органик уусгагчийн

²Монгол Улсын автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татварын хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1993 оны 3 дугаарт нийтлэгдсэн.

төлбөрийн хувь, хэмжээг органик уусгагчийн килограмм тутамд 10-30 төгрөгийн хязгаарт багтаан Засгийн газар тогтооно.

7.3.Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслээс ялгарах нүүрсхүчлийн хийн төлбөрийг тэдгээрийн ангиллаас хамаарсан хувь, хэмжээгээр дараахь байдлаар тогтооно:

Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн ангилал	CO ₂ хийн ялгарал (г/км)	Жилд ногдуулах төлбөр /төгрөгөөр/
А	121-180	1800
Б	181-250	2100
В	251-350	3500
Г	351-500	5000
Д	501-750	7500
Е	751-ээс дээш	9500

7.4.Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргах хаягдлын бохирдуулах бодисын төлбөрийн хувь, хэмжээг килограмм тутамд 1-10 төгрөгийн хязгаарт багтаан Засгийн газар тогтооно.

8 дугаар зүйл.Төлбөрөөс чөлөөлөх, хөнгөлөх

8.1.Түүхий нүүрсийг гүн боловсруулах замаар үйлдвэрлэсэн, стандартын шаардлага хангасан шөнө төрлийн түлш үйлдвэрлэсэн тохиолдолд боловсруулсан нүүрсний хэмжээгээр төлбөрөөс чөлөөлнө.

8.2.Нэгж километр зайд явахад 120 грамм болон түүнээс бага хэмжээний нүүрсхүчлийн хий ялгаруулдаг автотээврийн хэрэгслийг төлбөрөөс чөлөөлнө.

8.3.Энэ хуулийн 7.3-т заасан А-Б ангилалд хамаарах автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн төлбөрийг тухайн автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийг үйлдвэрлэснээс хойшхи эхний 4 жилд чөлөөлнө.

8.4.Үр тарианы комбайн, хөдөө аж ахуйн зориулалттай гинжит тракторыг төлбөрөөс чөлөөлнө.

8.5.Үндэсний аюулгүй байдлыг хангах, нийтийн эрх ашгийг хамгаалах зорилгоор түүхий нүүрс олборлодог болон эрчим хүч үйлдвэрлэдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагыг төлбөрөөс чөлөөлж, хөнгөлж болно.

8.6.Энэ хуулийн 8.5-д заасан аж ахуйн нэгж, байгууллагын жагсаалт болон төлбөрөөс чөлөөлөх, хөнгөлөх журмыг Засгийн газар батална.

9 дүгээр зүйл.Төлбөр төлөх, тайлагнах

9.1.Төлбөр төлөгч нь тухайн улиралд олборлосон түүхий нүүрсэнд ногдох төлбөрийг дараа улирлын эхний сарын 20-ны дотор харьяалах татварын албанд төлнө.

9.2.Төлбөр төлөгч нь үйлдвэрлэх, импортлох органик уусгагчид ногдох төлбөрийг химийн хорт болон аюултай бодис импортлох, үйлдвэрлэх

тусгай зөвшөөрөл авахын өмнө харьяалах татварын албанд төлнө.

9.3.Төлбөр төлөгч нь автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгсэлд ногдох жилийн төлбөрийг жилд нэг удаа тухайн жилийн 6 дугаар сарын 01-ний өдрөөс өмнө харьяалах татварын албанд төлөх бөгөөд автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн техникийн үзлэгийн гэрчилгээ нь агаарын бохирдлын төлбөр төлсөн тухай тэмдэглэлтэй байна.

9.4.Төлбөр төлөгч нь Агаарын тухай хуулийн 8.1-д заасан агаарын чанарын мэргэжлийн албаны дүгнэлтийг үндэслэн агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс тухайн жилд агаарт гаргах хаягдлын бохирдуулах бодисд ногдох төлбөрийг дараа оны 2 дугаар сарын 10-ны дотор харьяалах татварын албанд төлнө.

9.5.Татварын алба төлбөрийн жилийн тайланг дор дурдсан хугацаанд гаргана:

9.5.1.сум, дүүргийн татварын алба төлбөрийн жилийн тайланг дараа оны 02 дугаар сарын 10-ны дотор аймаг, нийслэлийн татварын албанд;

9.5.2.аймаг, нийслэлийн татварын алба төлбөрийн жилийн тайланг дараа оны 3 дугаар сарын 01-ний дотор татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад;

9.5.3.татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага төлбөрийн нэгдсэн тайланг дараа оны 3 дугаар сарын 15-ны дотор гаргаж агаарын чанарын мэргэжлийн албанд ирүүлнэ.

9.6.Төлбөрийн тайлангийн маягтын загварыг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага батална.

10 дугаар зүйл.Хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

10.1.Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль тогтоомж зөрчсөн этгээдэд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол шүүгч, эсхүл улсын байцаагч дор дурдсан захиргааны шийтгэл ногдуулна:

10.1.1.агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн тухай мэдээлэл болон агаарт гаргасан бохирдуулах бодисын агууламж, хаягдлын хэмжээг нуун дарагдуулсан, худал мэдээлэл өгсөн иргэнийг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, албан тушаалтныг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, аж ахуй нэгж, байгууллагыг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг дөрвөөс тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

10.2.Энэ хуульд заасан төлбөр төлөгчид хариуцлага хүлээлгэхтэй холбогдсон харилцааг Татварын ерөнхий хуулиар зохицуулна.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Татварын ерөнхий хуулийн 7 дугаар зүйлд дор дурдсан агуулгатай 7.3.13 дахь заалт нэмсүгэй:

"7.3.13.агаарын бохирдлын төлбөр."

2 дугаар зүйл.Татварын ерөнхий хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсгийн "Засгийн газар нь энэ хуулийн" гэсний дараа "7.3.13-т заасан агаарын бохирдлын төлбөр." гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН НЭГДСЭН ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд дор дурдсан агуулгатай 9.1.10 дахь заалт нэмсүгэй:

"9.1.10.агаарын бохирдлын төлбөр"

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2010 оны 06 дугаар
сарын 17-ны өдөр

Дугаар 29

Улаанбаатар
хот

Хуулийн төсөл буцаах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.3.7 дахь заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Ганхуяг, Б.Бат-Эрдэнэ, Г.Баярсайхан, Ц.Даваасүрэн, З.Энхболд нарын 2009 оны 4 дүгээр сарын 24-ний өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Ашигт малтмалын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг нэгдсэн хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонхи хэлэлцэхийг дэмжээгүй тул хууль санаачлагчид нь буцаасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2010 оны 06 дугаар
сарын 17-ны өдөр

Дугаар 30

Улаанбаатар
хот

Хуулийн төсөл буцаах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.5 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Монгол Улсын Засгийн газраас 2010 оны 04 дүгээр сарын 07-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татварын хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг нэгдсэн хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонхи хэлэлцэх шаардлагагүй гэж үзсэн тул хууль санаачлагчид нь буцаасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2010 оны 06 дугаар
сарын 17-ны өдөр

Дугаар 31

Улаанбаатар
хот

Ес зүйн дэд хорооны бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.7 дахь заалт, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Улсын Их Хурлын гишүүн Данзангийн Лүндээжанцан, Дагвадоржийн Очирбат, Жамъянхорлоогийн Сүхбаатар нарыг Ес зүйн дэд хорооны бүрэлдэхүүнээс чөлөөлсүгэй.

2.Улсын Их Хурлын гишүүн Цэндийн Мөнх-Оргил, Эрдэнийн Бат-Үүл, Дангаасүрэнгийн Энхбат нарыг Ес зүйн дэд хорооны гишүүнээр баталсугай.

3.Энэ тогтоолыг 2010 оны 6 дугаар сарын 17-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

ДДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 04 дүгээр
сарын 21-ний өдөр

Дугаар 97

Улаанбаатар
хот

"Халх гол" төслийг хэрэгжүүлэх тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын 2008-2012 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2.3.1, 2.5.10-ыг үндэслэн Халх голын бүс нутагт хөдөө аж ахуйг сэргээн хөгжүүлэх зорилгоор Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Мал аж ахуй, газар тариаланг хослон хөгжүүлэх "Халх гол" төслийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хавсралт ёсоор баталсугай.

2. "Халх гол" төслийг хэрэгжүүлэх хүрээнд Дорнод аймгийн Халх гол сумын зарим газрыг газар тариалангийн зориулалтаар тодорхой болзол нөхцөлийн дагуу ашиглах асуудлыг боловсруулж Засгийн газрын хуралдаанд оруулахыг Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын сайд Х.Баттулга, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд Т.Бадамжунай, Дорнод аймгийн Засаг дарга Ц.Жанлав нарт даалгасугай.

3. "Халх гол" төсөл хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийг 2011 оноос эхлэн гадаад орон болон олон улсын байгууллагын зээл, тусламж, төсөл, арга хэмжээнд хамруулан хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авахыг Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд Т.Бадамжунай, Сангийн сайд С.Баярцогт, Гадаад харилцааны сайд Г.Занданшатар, Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын сайд Х.Баттулга нарт тус тус даалгасугай.

4. Уг төслийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж, хэрэгжилтийн явц, үр дүнг жил бүрийн I улиралд багтаан Засгийн газарт танилцуулж байхыг Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд Т.Бадамжунайд үүрэг болгосугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

С.БАТБОЛД

ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ, ХӨНГӨН
ҮЙЛДВЭРИЙН САЙД

Т.БАДАМЖУНАЙ

Засгийн газрын 2010 оны 97 дугаар
тогтоолын хавсралт

**"ХАЛХ ГОЛ" ТӨСЛИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

№	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	Хугацаа	Хэрэгжүүлэх байгууллага
1	Газар тариалангийн зориулалтаар иргэд, аж ахуйн нэгжийн эзэмшиж байгаа Дорнод аймгийн Халхгол сумын атаршсан 30 мянган га талбайг зориулалтын дагуу үйлдвэрлэлийн эргэлтэнд оруулах ажлыг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд зохион байгуулах	2010 оны II улирал	ЗТБХБЯ, МХЕГ, ХХААХҮЯ, Дорнод аймгийн Засаг дарга, ИТХ
2	"Халх гол" төслийг хэрэгжүүлэх төслийн баг ажиллуулах зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч, үйл ажиллагааны зардлыг Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын төсвийн багцаас санхүүжүүлэх	2010 оны 5 дугаар сар	ХХААХҮЯ

3	Тус бүс нутагт газар тариалан, мал аж ахуйн үйлдвэрлэл эрхлэх төлөвлөгөөг гарган, загвар техник-эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах	2010 оны II-III улирал	ХХААХҮЯ
4	Тус бүс нутагт үйлдвэрлэсэн мал аж ахуйн болон газар тариалангийн бүтээгдэхүүнийг боловсруулах үйлдвэр байгуулах тооцоо судалгаа хийх	2010-2014	ХХААХҮЯ
5	Мал аж ахуй, газар тариалангийн чиглэлээр холбогдох байгууллагуудтай хамтран мэргэжилтэн, мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх хэрэгцээний судалгаа гарган сургах, давтан сургах арга хэмжээ авах	2010-2012	БСШҮЯ, ХХААХҮЯ
6	Халх гол орчмын нутагт газар тариалан эрхлэхтэй холбогдуулан байгаль орчонд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийлгэх арга хэмжээ авах	2010 оны III улирал	БОАЖЯ
7	Газар тариалан эрхлэх талбайг хамгаалж ойн зурвас байгуулах ажлыг зохион байгуулах	2010-2014	БОАЖЯ
8	Зүүн бүсэд байгалийн аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлж эхлэх	2010 оны III улирал	БОАЖЯ
9	Халх гол сумын төвийн цэвэр усны шугамыг сэргээн засварлах, шинэчлэх асуудлыг судлан хэрэгжүүлэх	2010-2011	ЗТБХБЯ, Халх гол сумын ЗДТГ
10	Халх гол сумын цахилгаан дамжуулах шугамыг Дорнод бүсийн эрчим хүчний системтэй холбох асуудлыг судлан хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусган хэрэгжүүлэх	2011-2014	ЗБЭХЯ

11	Усалгааны далан, услалтын систем байгуулах зураг төсөл боловсруулж, шаардагдах хөрөнгийн асуудлыг аж ахуйн нэгжийн өөрийн хөрөнгө, гадаадын зээл тусламжийн хүрээнд хэрэгжүүлэх	2010-2014	ХХААХҮЯ
12	"Монгол Улсын бүсүүдийн хөгжлийн дунд хугацааны стратеги"-тэй уялдуулан "Мянганы зам" төслийн хүрээнд Чойбалсан-Халх голын хооронд хатуу хучилттай авто зам барих /340 км/ асуудлыг хэрэгжүүлэх	2011-2014	ЗТБХБЯ
13	Чойбалсан-Халх голын хооронд төмөр зам барих боломжийг судлах	2010-2014	ЗТБХБЯ
14	"Халх гол" төслийг гадаадын зээл, тусламжид хамруулах арга хэмжээ авах	Жил бүр	ГХЯ, Сангийн яам
15	Халх голын бүс нутгийн онцлогт тохирсон газар тариалан, мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийн технологийг боловсруулан мөрдөж ажиллах	Жил бүр	БСШУЯ, ХХААХҮЯ, МААЭШХ, ХААШУА, ХААИС
16	Халх голын бүс нутагт хөдөө аж ахуйг сэргээн хөгжүүлэх мастер төлөвлөгөөг гадаадын хөрөнгө оруулагчид, хувийн хэвшлийнхэнд танилцуулах зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч ажиллах	2010 оны III улирал	ХХААХҮЯ, ГХЯ, ГХОГ
17	БНСУ-ын Олон улсын хамтын ажиллагааны агентлаг /КОЙКА/-ийн санхүүжилтээр Халх голын бүс нутагт 200 га талбайд мал аж ахуй, газар тариалан хосолсон загвар аж ахуй барьж байгуулах асуудлыг холбогдох талтай тохиролцон хэрэгжүүлэх	2010	ГХЯ, ХХААХҮЯ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 04 дүгээр
сарын 21-ний өдөр

Дугаар 98

Улаанбаатар
хот

Зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсний хэмжээ, зардлын төсөв батлах тухай

Эрчим хүчний тухай хуулийн 8.7-д заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

Эрчим хүчний зохицуулах газрын эрчим хүчний тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдээс 2010 онд авах зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсний хэмжээг хавсралт ёсоор, тус газрын 2010 оны зардлын төсвийг 595.8 (таван зуун ерэн таван сая найман зуун мянган) сая төгрөгөөр тус тус баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАТБОЛД

**ЭРДЭС БАЯЛАГ, ЭРЧИМ
ХҮЧНИЙ САЙД**

Д.ЗОРИГТ

Засгийн газрын 2010 оны 98 дугаар
тогтоолын хавсралт

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ЭЗЭМШИГЧДЭЭС 2010 ОНД АВАХ ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХӨЛСНИЙ ХЭМЖЭЭ

№	Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид	Зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсний хэмжээ /сая.төг/
1	"Дулааны II цахилгаан станц" ХК	16.63
2	"Дулааны III цахилгаан станц" ХК	99.29
3	"Дулааны IV цахилгаан станц" ХК	230.16
4	"Дарханы дулааны цахилгаан станц" ХК	33.60
5	"Эрдэнэтийн дулааны цахилгаан станц" ХК	29.13
6	"Дорнод бүсийн эрчим хүчний систем" ХК	12.98

7	"Даланзадгадын дулааны цахилгаан станц" ХК	2.47
8	"Төвийн бүсийн цахилгаан дамжуулах сүлжээ" ХК	21.28
9	"Улаанбаатарын цахилгаан түгээх сүлжээ" ХК	41.47
10	"Дархан-Сэлэнгийн цахилгаан түгээх сүлжээ" ХК	12.59
11	"Эрдэнэт-Булганы цахилгаан түгээх сүлжээ" ХК	14.63
12	"Багануур, зүүн өмнөд бүсийн цахилгаан түгээх сүлжээ" ХК	10.53
13	"Улаанбаатарын дулааны сүлжээ" ХК	18.14
14	"Дарханы дулааны сүлжээ" ХК	3.91
15	"Багануурын дулааны станц" ХК	3.71
16	"Налайхын дулааны станц" ХК	2.23
17	Баянхонгор аймгийн "Баянхонгор-Эрчим хүч" орон нутгийн өмчит цахилгаан түгээх компани	0.66
18	Хөвсгөл аймгийн "Хөвсгөл эрчим хүч" орон нутгийн өмчит ХХК	0.78
19	Увс аймгийн "Улаангом-цахилгаан түгээх сүлжээ" ХХК	0.31
20	Ховд аймгийн "Ховд-цахилгаан түгээх сүлжээ" ХХК	0.32
21	Баян-Өлгий аймгийн Цахилгаан шугам сүлжээний газар	0.33
22	Монгол-Оросын хамтарсан "Эрдэнэт" ХХК	21.64
23	Монгол-Оросын хамтарсан "Улаанбаатар төмөр зам" нийгэмлэг	1.80
24	Улаанбаатар хотын "Эрчим сүлжээ" ХХК	0.13
25	Улаанбаатар хотын "Нолго" ХХК	0.08
26	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Ар Жанар" ХХК	0.33

27	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Ашид-Ундрах" ХХК	0.45
28	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Батбаян бүрд" орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газар	0.32
29	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Ганга-өргөө" орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газар	0.25
30	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "ТМ" ХХК	0.66
31	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Дулаан Өргөө" ХХК	0.56
32	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Ивэн-Эх" ХХК	0.27
33	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Опен хаус" ХХК	0.38
34	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Өнөр горхи" ХХК	0.59
35	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Өнөр хотхон" ХХК	0.60
36	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Санкомфорт" ХХК	0.62
37	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Санни Хаус" ХХК	1.18
38	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Сансар-Өргөө" ХХК	0.46
39	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "СИМС" ХХК	0.33
40	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Толгойт-Инк" ХХК	0.39
41	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Хайрхан Уул-Өргөө" ХХК	0.67
42	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Хаусинг сервис" ХХК	0.73
43	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Хөх-Асар" ХХК	1.28
44	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Эма энд Би" ХХК	0.55
45	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Эцэг-Эх хүү" ХХК	0.28
46	Улаанбаатар хотын ОСНАА-н "Ганбиж" ХХК	0.13

47	Улаанбаатар хотын Багануур дүүргийн "Багануур-Ус" орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар	0.31
48	Орхон аймгийн "Эрдэнэт ус, дулаан түгээх сүлжээ" орон нутгийн өмчит ХК	0.60
49	Орхон аймгийн "Эрдэнэт-Амьдрал" орон нутгийн өмчит ХХК	0.36
50	"Эрчим хүчний диспетчерийн үндэсний төв" ХХК	4.71
Дүн		595.83

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 04 дүгээр
сарын 28-ны өдөр

Дугаар 101

Улаанбаатар
хот

Улсын нөөцөөс улаан буудайн үр гаргаж нөхөн бүрдүүлэх тухай

Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

2010 оны хаврын тариалалтад зориулж улсын нөөцөөс 3110 тонн улаан буудайн үрийг тариалан эрхэлдэг аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд худалдаж, борлуулалтын орлогоор нь 2010 оны 12 дугаар сарын 1-ний дотор нөхөн бүрдүүлэхийг Монгол Улсын Шадар сайд М.Энхболдод зөвшөөрсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАТБОЛД

**МОНГОЛ УЛСЫН
ШАДАР САЙД**

М.ЭНХБОЛД

Хаяг:

"Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн редакци.

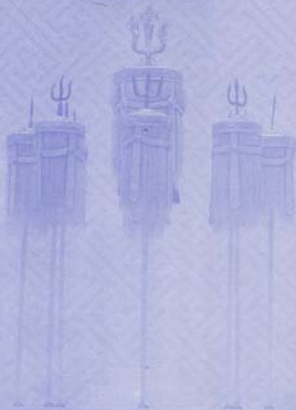
Улаанбаатар-12, Төрийн ордон 124 тоот

И-мэйл: tuguiin_medeel@parliament.mn

Утас: 262420, 329612

Хэвлэлийн хуудас 2

Индекс: 14003

Улсын Их Хурлын Төмрийн Газрын хэвлэл хэргийн үйлдэл.
Утас 329487